

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ

P. CRUZ VILLALÓN

представено на 28 януари 2014 година¹

Дело C-583/12

Sintax Trading OÜ
срещу
Maksu- ja Tolliameti

(Преюдициално запитване, отправено от Riigikohus (Естония))

„Намеса на митническите органи по отношение на стоки, за които се подозира, че нарушават права върху интелектуалната собственост — Регламент (ЕО) № 1383/2003 — Член 13, параграф 1 — Орган, компетентен да води процедура, чиято цел е да се установи дали е имало нарушение на право върху интелектуална собственост — Компетентност на митническите органи да започнат процедура, чиято цел е да се установи дали е имало нарушение на право върху интелектуална собственост — Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз“

1. Настоящото дело засяга предприети в Естония гранични мерки срещу стоки, за които се твърди, че нарушават права върху промишлен дизайн. То дава възможност на Съда отново да тълкува Регламент (ЕО) № 1383/2003 на Съвета (наричан по-нататък „Регламентът“)², по-конкретно по отношение на посочената в член 13, параграф 1 процедура, чиято цел е да се установи дали е имало нарушение на право върху интелектуалната собственост.
2. Върховният съд в Естония (Riigikohus) отправя два въпроса до Съда. На първо място, той пита дали посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура може да се води от самите митнически органи, и на второ място, дали е възможно тези органи да започнат тази процедура.
3. Тези въпроси се поставят в рамките на иск, предявен от Sintax Trading OÜ (наричано по-нататък „Sintax“) срещу естонската данъчна и митническа служба (Maksu-ja Tolliamet, наричана по-нататък „МТА“), която отхвърля искането на Sintax за освобождаване на задържани от нея стоки с твърдението, че нарушават промишлен дизайн, регистриран на името на OÜ Acerra (наричано по-нататък „Acerra“).

¹ — Език на оригиналния текст: английски.

² — Регламент от 22 юли 2003 година относно намесата на митническите органи по отношение на стоки, за които се подозира, че нарушават някои права върху интелектуалната собственост, както и относно мерките, които следва да се вземат по отношение на стоки, нарушаващи някои права върху интелектуалната собственост (ОВ L 196, стр. 7; Специално издание на български език, 2007 г., глава 2, том 16, стр. 18). Регламентът е тълкуван в Решение от 12 февруари 2009 г. по дело Schenker (C-93/08, Сборник, стр. I-903); Решение от 2 юли 2009 г. по дело Zino Davidoff (C-302/08, Сборник, стр. I-5671); Решение от 1 декември 2011 г. по дело Philips (C-446/09 и C-495/09, Сборник, стр. I-12435). Предходното законодателство е обсъждано в други съдебни решения.

I – Правна уредба

A– Право на ЕС

4. Граничните мерки представляват важна част от защитата на правата върху интелектуалната собственост в Европейския съюз. Регламентът не е нито първият, нито последният законодателен акт на ЕС в тази област³. Той е отменен с Регламент № 608/2013⁴, считано от 1 януари 2014 г. Предвид датите на въпросните актове обаче Регламентът е приложим в настоящото дело.

5. Съображения 2 и 3 от Регламента гласят следното:

„(2) Пускането на пазара на имитирани стоки, пиратски стоки и изобщо пускането на пазара на всички стоки, нарушаващи правата върху интелектуалната собственост, нанасят съществени вреди на производителите и търговците, които спазват закона, както и на титулярите на правата, и мамят потребителите, като понякога създават рискове за здравето и сигурността им. Следователно уместно е да се възпрепятства, доколкото това е възможно, пускането на пазара на подобни стоки, като за тази цел се приемат мерки, позволяващи ефикасно да се противопостави на тази незаконна дейност, без при това да се създават спънки пред свободата на законната търговия. Освен това тази цел се съчетава с усилията, предприети в същата насока в международен план.

(3) В случай че имитираните стоки, пиратските стоки и изобщо всички стоки, нарушаващи право върху интелектуална собственост, произхождат или идват от трети страни, е важно да бъде забранено тяхното въвеждане на митническата територия на Общността, включително тяхното претоварване, пускането им в свободно обращение в Общността, поставянето им в режим на изчакване или в свободна зона, или свободен склад, а също така, да бъде въведена подходяща процедура, позволяваща на митническите органи да прилагат възможно най-строго тази забрана“.

6. Член 10 от Регламента предвижда:

„Правните разпоредби в сила в държавата членка, на чиято територия стоките се намират в една от ситуациите, визирани в член 1, параграф 1, са приложими за определяне наличието на нарушение на право върху интелектуалната собственост по смисъла на националното право.

Те се прилагат също така и що се отнася до незабавното уведомяване на митническата служба или бюро, визирано в член 9, параграф 1, поради това, че е била започната процедурата, предвидена в член 13, освен ако същата не е била започната от тази служба или това бюро“.

7. Съгласно член 13, параграф 1 от Регламента:

Ако в срок от десет работни дни, считано от получаването на уведомлението за суспендиране на освобождаването или за задържане, митническото бюро, визирано в член 9, параграф 1, не е било информирано, че в съответствие с член 10 е започната процедура, целяща да определи дали е имало нарушение на право върху интелектуалната собственост по силата на

3 — Той отменя (член 24) Регламент (ЕО) № 3295/94 на Съвета от 22 декември 1994 година, определящ мерките за забраняване на пускането в свободно обращение, експорт, реекспорта и поставянето в режим на изчакване на имитирани и пиратски стоки (ОВ L 341, стр. 8), който от своя страна отменя (член 16) Регламент (ЕИО) № 3842/86 на Съвета от 1 декември 1986 година, определящ мерките за забраняване на пускането в свободно обращение на имитирани стоки (ОВ L 357, стр. 1).

4 — Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 година относно защитата на правата върху интелектуалната собственост, осъществявана от митническите органи, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1383/2003 (ОВ L 181, стр. 15). Вж. член 38.

националното право, или не е получило съгласието на титуляря на правата, предвидено в член 11, параграф 1, то когато това е необходимо, освобождаването се разрешава или, според случая, задържането се отменя, при условие че са изпълнени всички митнически формалности.

В определени случаи този срок може да бъде удължен максимум с десет работни дни“.

8. В Регламент (ЕО) № 1891/2004⁵ на Комисията се определят необходимите мерки за прилагането на Регламента. Съображение 1 предвижда:

„Регламент (ЕО) № 1383/2003 въведе общи правила с цел да се забрани внасянето, пускането в свободно обращение, изнасянето, износа, повторния износ, поставянето в режим на [изчакване] [...] на [имитирани] или пиратски стоки и да се противопостави ефикасно на незаконната търговия с такива стоки, без да се вреди на свободната законна търговия“.

Б– *Националното право*

9. В член 39, параграфи 4 и 6 от естонския Tolliseadus (Закон за митниците, наричан по-нататък „TS“) се предвижда:

„(4) Във връзка със стока, за която се подозира, че нарушава права върху интелектуална собственост по смисъла на Регламент (ЕО) № 1383/2003 [...] относно намесата на митническите органи по отношение на стоки, за които се подозира, че нарушават някои права върху интелектуалната собственост, както и относно мерките, които следва да се вземат по отношение на стоки, нарушаващи някои права върху интелектуалната собственост [...], въз основа на проверката на проби или мостри от стоките титулярят на правата представя писмена оценка в срок от десет работни дни от уведомяването му относно задържането на стоката. За представянето на оценката на титуляря не се плаща възнаграждение. [...]

(6) Митническите органи изпращат незабавно копие от получената от титуляря оценка на съответното лице, което в срок от десет работни дни от получаването на копие може да възрази писмено срещу оценката, като наред с това представи на митническите органи относими доказателства“.

10. Параграф 45, точка 1 от TS гласи:

„Митническите органи отнемат стоката, посочена в членове 53, 57 и 75 от Митническият кодекс на Общността, и я продават, унищожават под митнически надзор или предоставят безвъзмездно по установения в членове 97 и 98 ред“.

11. В член 6 от Haldusmentluse seadus (Law on administrative procedure, наричан по-нататък „HMS“) се предвижда:

„Административният орган е длъжен да изясни обстоятелствата, които са от съществено значение за спора, предмет на производството, като при необходимост събира служебно доказателства за тях“.

5 — Регламент на Комисията от 21 октомври 2004 година за определяне на правилата за прилагане на Регламент (ЕО) № 1383/2003 на Съвета относно намесата на митническите органи по отношение на стоки, за които се подозира, че нарушават някои права върху интелектуалната собственост, както и относно мерките, които следва да се вземат по отношение на стоки, нарушаващи някои права върху интелектуалната собственост (ОВ L 328, стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 2, том 17, стр. 58). Вж. член 20 от Регламента.

II – Фактически обстоятелства и главното производство

12. Aserra е собственикът на промишлен дизайн на бутилка, регистриран в Естония на 15 февруари 2010 г. под № 01563 „Pudel“ („бутилка“).

13. На 6 декември 2010 г. Aserra уведомява МТА, че Sintax се опитвал да достави в Естония продукт в бутилка, включваща регистрирания дизайн.

14. На 23 декември 2010 г. МТА извършва допълнителна проверка на изпратена от украинско търговско дружество на Sintax пратка с 63 700 бутилки. МТА установява, че бутилките наподобяват регистрирания промишлен дизайн до степен, която ѝ дава основание да подозира наличието на нарушение на право върху интелектуална собственост. С решение от 27 декември 2010 г. задържа в митнически склад стоката, по отношение на която е налице подозрение.

15. Същия ден МТА уведомява Aserra и изисква от него да направи оценка на задържаната стока. На 6 януари 2011 г. Aserra представя на МТА поисканата оценка, като твърди, че с внесените бутилки са нарушени неговите права върху интелектуална собственост.

16. В отговор Sintax предприема две действия. Първо, на 18 януари 2011 г. иска от МТА да освободи стоката. След това на 7 февруари 2011 г. предявява пред Harju Maakohus (Общ първоинстанционен съд Harju) иск срещу Aserra, оспорвайки валидността на неговия промишлен дизайн.

17. Що се отнася до искането за освобождаване на стоката, с писмо от 11 февруари 2011 г. МТА уведомява Sintax, че Aserra е направило оценка на внесените в Естония бутилки и счита, че те са еднакви с регистрирания дизайн, върху който то има права. МТА не би могла да освободи стоката, тъй като счита, че съгласно Регламент № 1383/2003 е налице нарушение на права върху интелектуална собственост. МТА не е компетентна да реши дали въпросното право върху интелектуалната собственост е валидно. На същия ден Sintax за втори път настоява стоката да бъде освободена. На 17 февруари 2011 г. МТА отново отказва да я освободи, като се обосновава със сходни съображения⁶.

18. На 10 март 2011 г. Sintax подава жалба в Tallinna Halduskohus (Административен съд Талин) за освобождаването на стоките. На 3 юни 2011 г. съдът разпорежда на МТА да вземе решение за освобождаване на стоката. МТА подава жалба в Tallinna Ringkonnakohus (Окръжен съд Талин), който я отхвърля с решение от 19 януари 2012 г., основавайки се обаче на различни мотиви. Срещу това решение МТА подава касационна жалба до запитващата юрисдикция.

19. Подаденият от Sintax иск, в който се оспорва валидността на промишления дизайн, е отхвърлен на 21 декември 2011 г., докато производството по посочената в предходната точка жалба все още е висящо. Решението е влязло в сила, следователно регистрацията на промишления дизайн е валидна.

6 — Според Естония с оглед на висящото дело относно валидността на правото върху промишления дизайн МТА е решила да не приема административно решение по въпроса дали е налице нарушение на право върху интелектуалната собственост по смисъла на член 2, параграф 1, буква б) от Регламента, тъй като подобно решение по същество би довело до конфискуване и унищожаване на стоките.

III – Преюдициални въпроси и производство пред Съда

20. С определение от 5 декември 2012 г. Riigikohtus решава да спре производството пред него и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Може ли посочената в член 13, параграф 1 от Регламент № 1383/2003 „процедура, целяща да определи дали е имало нарушение на право върху интелектуалната собственост“ да се води и от митническата служба, или уреденият в глава III от Регламента „компетент[ен] орган, който да се произнесе“ трябва да е отделен от митническите органи?
- 2) В съображение 2 от Регламент № 1383/2003 като цел на регламента се посочва закрилата на потребителите, а съгласно съображение 3 следва да се въведе подходяща процедура, позволяваща на митническите органи да прилагат възможно най-строга забраната за въвеждането на митническата територия на Общността на стоки, нарушаващи правата върху интелектуалната собственост, без при това да се създават спънки пред свободата на законната търговия, посочена в съображение 2 от този регламент и в съображение 1 от Регламент (ЕО) № 1891/2004 за неговото прилагане.

Съвместимо ли е с тези цели установените в член 17 от Регламент № 1383/2003 мерки да се прилагат само ако титулярят на правата започне посочената в член 13, параграф 1 процедура за установяване на нарушение на право върху интелектуална собственост, или с оглед на възможно най-успешното постигане на посочените цели митническият орган също трябва да разполага с възможността да започне съответната процедура?“.

21. Чешката република, Република Естония и Комисията внасят писмени становища. Не е поискано изслушване и не е било проведено съдебно заседание.

IV – Оценка

22. Поставените от запитващата юрисдикция въпроси не могат да се разглеждат извън контекста на въведената от Регламента система от гранични мерки и на начина, по който естонските юрисдикции тълкуват фактите във връзка с тази система. Ето защо ще се спра последователно на двата елемента, преди да разгледам самите въпроси.

A– Предметът и системата на Регламента

23. С оглед на закрилата на титулярите на права, на производителите и търговците, които спазват закона, но също и на потребителите⁷ Регламентът установява преди всичко система на намеса на митническите органи по отношение на стоки, за които се *подозира*, че нарушават права върху интелектуалната собственост⁸, но и определен брой мерки по отношение на стоки, *нарушаващи* някои права върху интелектуалната собственост.

7 — Съображение 2 от Регламента.

8 — Това понятие е дефинирано в член 2, параграф 1 от Регламента.

24. Що се отнася до стоки⁹, за които се подозира, че нарушават права върху интелектуалната собственост, граничните мерки по принцип може да се предприемат въз основа на подадена от титуляря на правата молба¹⁰, която митническите органи трябва да одобрят¹¹. При необходимост след консултация с подателя на молбата митническите органи суспендират освобождаването или задържат стоките, за които се подозира, че нарушават обхванато от решението за удовлетворяване на молбата на титуляря право върху интелектуалната собственост¹². Ако не е внесена или приета молба, но съществуват достатъчно основания да се предполага, че са налице стоки, нарушаващи права върху интелектуалната собственост, митническите органи могат да суспендират освобождаването им или да ги задържат ex officio за три работни дни, за да се даде възможност на титуляря на правата да внесе молба¹³.

25. Тези мерки обаче са временни по своята същност. Съгласно член 13, параграф 1 от Регламента, ако в срок от десет работни дни, считано от получаването на уведомлението за суспендиране на освобождаването или за задържане, митническите органи не са били информирани, че е започната процедура, чиято цел е да се установи дали е имало нарушение на право върху интелектуалната собственост¹⁴, стоките трябва да бъдат освободени или задържането им се отменя. За стоките, признати за нарушаващи право върху интелектуалната собственост, се прилагат мерките по глава IV от Регламента, сред които е унищожаването на стоките, нарушаващи право на интелектуалната собственост¹⁵.

26. След като стоките са признати за нарушаващи право върху интелектуалната собственост, се прилагат изброените в глава IV от Регламента мерки: стоките не могат да бъдат въведени на митническата територия на Общността или да бъдат обект на което и да е от другите изброени в член 16 действия, а държавите членки приемат необходимите мерки, за да дадат възможност на компетентните органи да предприемат мерките по член 17, включително унищожаването на стоки.

27. Фактите не сочат дали е налице съответствие с предвидената в Регламента процедура, и по-конкретно дали титулярят на правата е внесъл молбата за намеса пред митническите органи. Националните юрисдикции следва да проверят дали това е така.

*Б– Тълкуването на фактите по делото пред националните юрисдикции по отношение на системата на Регламента*¹⁶

28. В жалбата, подадена от Sintax пред Административния съд на Талин срещу задържането на стоките, дружеството твърди наред с другото, че посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура, чиято цел е да се установи дали е имало нарушение на право върху интелектуалната собственост, не е започната своевременно. МТА обаче изтъква установеното от нея положение, че стоките нарушават право на интелектуалната собственост.

9 — Стоките трябва да уредени от релевантен митнически режим. Вж. член 1 от Регламента.

10 — Членове 5 и 6 от Регламента.

11 — Член 8 от Регламента. В Регламента се използват различни термини за различните посочени органи. Органът, който приема и взема решение относно молбата, се нарича „митническа служба“ (член 5, параграфи 1 и 2), а органът, който получава приетата молба и предприема действия по нея, се нарича „митническо бюро“ (член 9, параграф 1). Изразът „митнически органи“ се използва (например в член 1, параграф 1) като родов термин, който визира всеки отделен орган в структурата на митниците. Ще използвам този термин в целия текст.

12 — Член 9, параграф 1 от Регламента.

13 — Член 4 от Регламента.

14 — Еwentуално може да се използва така наречената опростена процедура, уредена в член 11, параграф 1. Вж. също Решение по дело Schenker, посочено по-горе, точка 26.

15 — Член 17 от Регламента.

16 — Описанието се основава на преюдициалното запитване.

29. Административният съд на Талин постановява, че уведомлението на МТА до Aserga може да се разглежда като първо действие от страна на МТА в административна процедура, чиято цел е да се установи дали е имало нарушение на право върху интелектуалната собственост, допустима съгласно членове 9 и 10 от Регламента. Явно оттук следва, че според този съд МТА е започнала посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура на 27 декември 2010 г. Този съд обаче установява, че МТА не е взела каквото и да било решение впоследствие. Поради това и предвид неговото тълкуване на член 14 от Регламента, този съд се произнася в полза на Sintax.

30. МТА обжалва решението, като твърди, че тъй като Sintax е оспорило валидността на правото върху интелектуалната собственост, тя не е могла да приеме решение относно наличието на нарушение и че член 14 от Регламента не е приложим, ако не е внесена гаранция.

31. Окръжен съд Талин потвърждава решението на Административния съд, макар и с други мотиви. Според тълкуването, което Окръжният съд прави на фактите, посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура не е била започната, тъй като не митническите органи, а граждански съд трябва да реши дали има нарушение на право на интелектуалната собственост.

32. МТА подава касационна жалба срещу това решение, като твърди, че въпросът за компетентността на митническите органи да решават дали е налице нарушение е поставен за първи път и че митническите органи действително разполагат с тази компетентност.

33. В своето преюдициално запитване Върховният съд на Естония обявява, че е „принципно възможно“ естонското право¹⁷ да се тълкува в смисъл, че митническите органи са компетентни да решават дали въпросните стоки са пиратски¹⁸. Запитващата юрисдикция обаче изпитва съмнения дали това тълкуване на националното право е в съответствие с правото на ЕС и счита, че отговорът на поставените два въпроса е необходим за да се определи съдържанието на разпореждането, което съдът би трябвало да адресира до МТА.

В– Преюдициалните въпроси

34. Както вече отбелязах, по същество Върховният съд на Естония отправя два въпроса: дали посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура може да се води от самите митнически органи (въпрос 1) и дали митническите органи също могат да започнат релевантната процедура (въпрос 2).

1. Първи въпрос

35. С първия си въпрос Върховният съд на Естония пита дали самите митнически органи могат да водят посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура. Преди обаче да анализирам разпоредбата, накратко ще обобщя гледните точки на страните и на запитващата юрисдикция.

17 — Член 39, параграфи 4 и 6, и член 45, параграф 1 от TS, членове 6, 38 и 39 от HMS във връзка с член 1, параграф 4 от TS.

18 — Според Естония титулярят на правата също може да започне процедура в граждански съд, но административната процедура представлява нейна алтернатива.

а) Представени пред Съда становища

36. Запитващата юрисдикция изпитва съмнения дали Регламентът дава възможност на самите митнически органи да водят посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура. В заглавието на глава III от Регламента се посочват „митническите органи и [...] компетентния орган, който да се произнесе“, като от това става ясно, че се прави разлика между тях. Според нея обаче не може да се направи категорично заключение въз основа на съдебната практика по този въпрос.

37. Според всички участници в настоящото производство отговорът на първия въпрос е утвърдителен.

38. Според Република Естония Регламентът само хармонизира граничните мерки. Както е ясно от съображение 8 и член 10, установяването на посоченото в член 13, параграф 1 нарушение попада в обхвата на националното право и съгласно принципа на процесуална автономия на държавите членки, те следва да определят компетентния орган. Потвърждение на своя довод Естония открива в членове 49 и 55 от Споразумението относно свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуална собственост (TRIPS), като в последното изрично се посочват административни процедури. Според Естония посоченото в заглавието на глава III показва само, че органите може, но не е задължително да са различни. Освен това член 10 от Регламента предвижда, че посочената в член 13, параграф 1 процедура може да бъде започната от митническата служба, а тъй като административна служба рядко започва съдебни производства за закрила на интересите на лицата, член 10 изрично изисква наличието на административна процедура. Административната процедура също така би спомогнала да се постигнат целите на Регламента, а именно по-добра защита срещу нарушения на права върху интелектуалната собственост. Естония счита, че становището ѝ се потвърждава от съдебната практика.

39. По същество Чешката република е съгласна с Естония. Тя добавя, че различно тълкуване може да се допусне само ако разграничението между митническите органи и органа, който е компетентен да се произнесе в посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура, преследва обявена в Регламента цел.

40. Според Комисията процедурата, посочена в член 13, параграф 1 от Регламента, е процедура, която националното право предвижда за да се установи по същество дали действително е имало нарушение на права върху интелектуалната собственост. Трябва да се прави разлика между нея и процедурата, уреждаща задържането на стоки (намеса на митническите органи). Комисията твърди, че членове 41—49 от Споразумението TRIPS предвиждат условия, на които трябва да отговаря процедурата по същество, но държавите членки следва наред с останалото да решат дали компетентният орган следва да е съдебен или административен, независимо от необходимостта административните решения да подлежат на съдебен контрол съгласно член 41, параграф 4.

б) Дали митническите органи могат да бъдат „компетентният орган, който да се произнесе“ по смисъла на глава III от Регламента

41. Не може да се отрече, че административен орган също може да бъде органът, компетентен да установи дали съгласно националното законодателство е имало нарушение на право върху интелектуална собственост, както Съдът вече е отбелязал, посочвайки „съдебен или друг орган, компетентен да се произнесе по същество“ относно наличието на нарушение¹⁹. Неутралната формулировка на самия регламент, а именно посоченият в него „компетент[ен] орган, който да се произнесе“ в заглавието на глава III и фактът, че не определя пред кого се води посочената в член 13, параграф 1 процедура потвърждава, че целта е да се остави на държавите членки да определят компетентния орган²⁰.

42. Само по себе си обстоятелството, че в Регламента не се изключва възможността посочената в член 13, параграф 1 процедура да се води от административен орган, заедно с факта, че митническите органи безспорно са административен орган, не води до заключението, че митническите органи могат да бъдат оправомощени да водят релевантната процедура.

43. Всъщност няколко обстоятелства изискват особена предпазливост, преди да се стигне до това заключение. На първо място, следва да се припомни, че в заглавието на глава III от самия регламент се прави съпоставка, което явно предполага разлика, между „митнически органи“ и „компетентния орган, който да се произнесе по същество“, т.е. органът, който установява дали е нарушено право върху интелектуалната собственост.

44. Освен това формулировката на член 10 от Регламента, към която ще се върна по повод втория въпрос, разкрива, че тази разпоредба допуска, че органът, който установява дали е налице нарушение на право върху интелектуалната собственост, и митническата служба или митническото бюро, които може да са започнали процедурата, са различни субекти²¹.

45. Въпросът понастоящем е дали при горепосочените условия и както Комисията очевидно предлага, Съдът следва да постанови без допълнителни съображения, че Регламентът не изключва компетентността на митническите органи да установят дали е налице нарушение

46. В действителност Комисията предлага Съдът да постанови, че държавите членки следва да решат кой е компетентния орган и те трябва да уредят условията на процедурата за установяване на нарушение на право върху интелектуалната собственост. Комисията обаче предупреждава, че националното право трябва ясно да предвиди кой орган е компетентен по тази процедура. Освен това тя настоява, че процедурите във връзка с нарушението по същество не могат да бъдат същите като процедурите, чиято цел е да се установи дали трябва да се суспендира освобождаването на стоките и те да бъдат задържани или не, когато има подозрение, че с тях се нарушават права върху интелектуалната собственост. Остава да се провери обаче дали тези гаранции са достатъчни.

19 — Точка 69 от Решение по дело Philips, посочено по-горе. Целта на твърдението ми в точка 96 от заключението по дело Philips („митническите органи не могат да се произнасят окончателно по въпроса дали е налице нарушение на правата на интелектуална собственост“) е да покаже разликата между свързаната с наместата на митническите органи процедура по отношение на стоки, за които се подозира, че нарушават права върху интелектуалната собственост, и процедурата относно стоки, нарушаващи някои права върху интелектуалната собственост. По никакъв начин то не трябва да се тълкува така, че да изключва разглежданата в случая възможност.

20 — Vriens, O. и Schneider, M. Enforcement of Intellectual Property Rights through Border Measures, Oxford: OUP (2 ed. 2012), 5.495.

21 — В текстовете на немски и на датски език на член 10, втора алинея от Регламента, изглежда, се предполага, че митническите органи могат да водят процедурата („sofern dieses nicht von dieser Dienststelle oder Zollstelle durchgeführt wird“; „medmindre denne gennemføres af nævnte afdeling eller toldsted“). Текстовете на английски, нидерландски, френски и италиански език обаче показва ясно, че според разпоредбата тези органи започват процедурата („освен ако същата не е била започната от тази служба или това бюро“, „tenzij dat kantoor of die dienst de procedure zelf heeft ingeleid“, „à moins que celle-ci n'ait été engagée par ce service ou ce bureau“, „sempre che la medesima non sia stata avviata da tale servizio o ufficio doganale“).

47. Считам, че това не е така.

48. Обстоятелството, че съгласно националното право е възможно административен орган да разполага с правомощието да установи дали е налице нарушение на право върху интелектуалната собственост в посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура, не променя нито естеството, нито съдържанието на решението, което този орган трябва да вземе. Ясно е, че при такава процедура административният орган ще се произнася по права и законни интереси на лицата, а именно — според терминологията в Регламента — на „декларатора, притежателя или собственика на стоките“²². В този контекст следва отново да се подчертае, че вследствие на решението за стоките могат да бъдат приложени предвидените в глава IV от Регламента мерки.

49. По делото Sorgoré, в което става дума за решение на митнически органи, свързано с мита, Съдът е постановил, че в съответствие с основния принцип на правото на ЕС „лицата, адресати на решения, чиито интереси са осезаемо засегнати от тези решения, следва да имат възможност да представят по надлежен начин своето становище относно елементите, на които административният орган възнамерява да основе своето решение“²³. Разбира се, този анализ трябва да се прилага *mutatis mutandis* след влизането в сила с Договора от Лисабон²⁴ на Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).

50. Както Комисията правилно отбелязва, като цяло регламентирането на посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура несъмнено попада в обхвата на компетентност на държавите членки при упражняването на тяхната процесуална автономия²⁵. Въпреки това действията на държавите членки в това отношение следва да се считат за „прилагане на правото на Съюза“ по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата²⁶.

51. При това положение следващата стъпка от необходимия анализ е да се определи как и — което е по-важно — *къде* в контекста на вече приетия Договор от Лисабон да се открият посочените процесуални гаранции, които същевременно са защитени като общи принципи на правото на Европейския съюз.

52. По мое мнение, а това е и основният ми довод по въпроса, естеството на изпълняваната функция е по-важно от това на публичния орган, който я изпълнява. Вярно е наистина, че Съдът постановява, че член 6, параграф 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), на който се основава член 47, параграф 2 от Хартата²⁷, поначало се отнася за процедура пред „съд“, а не за административна процедура²⁸. Въпреки това трябва да се подчертае, че обстоятелствата по настоящото дело определено са особени. В случая административен орган изпълнява функция, чиято структура и метод изглеждат идентични с тези на съдебен орган. Именно в този смисъл следва да се разбира твърдението в моето заключение по дело Philips, че компетентният орган „обикновено“ е съдебен орган²⁹. От тази гледна точка бих предложил споменатите процесуални гаранции да се търсят в член 47 от Хартата.

22 — Член 11, параграф 1 от Регламента.

23 — Решение от 18 декември 2008 г. (C-349/07, Сборник, стр. I-10369, точки 36 и 37).

24 — Неотдавна общият принцип беше приложен в Решение от 22 октомври 2013 г. по дело Sabou (C-276/12, точка 38), но в контекста на разследвания на данъчни органи.

25 — Относно принципа на процесуална автономия, вж. Решение от 11 февруари 1971 г. по дело Norddeutsches Vieh- und Fleischkontor (C-39/70, Recueil, стр. 49, точка 4).

26 — Вж. Решение от 26 февруари 2013 г. по дело Åkerberg Fransson (C-617/10, точка 19); заключение на генералния адвокат Kokott по дело Sabou, посочено по-горе, точки 38—46.

27 — Разяснения към член 47 от Хартата.

28 — Решение от 7 януари 2004 г. по съединени дела Aalborg Portland и др./Комисия (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P и C-219/00 P, Recueil, стр. I-123); заключение на генералния адвокат Kokott по дело Sabou, посочено по-горе, точка 54; ЕСПЧ, Решение по дело Mantovanelli c/у Франция от 18 март 1997 г., §33, Recueil des arrêts et décisions 1997-II.

29 — Заключение по дело Philips, посочено по-горе, точка 41.

53. Тълкуването на член 6, параграф 1 от ЕКПЧ от страна на Европейския съд по правата на човека подкрепя моя довод. Според този съд понятието „определяне на [...] граждански права“ по член 6, параграф 1 от ЕКПЧ се отнася за спорове във връзка с наличието и нарушаването на права върху интелектуалната собственост, независимо от правния характер на разглеждания ги съгласно националното право орган³⁰. В този случай се прилага закрилата по член 6 от ЕКПЧ, тъй като става въпрос за такъв спор и резултатът от него е от решаващо значение за въпросните права. При това положение обаче не се налага държавите членки да отнасят спора към съдебен орган, който отговаря на всички изисквания на член 6 от ЕКПЧ на всеки етап от процедурата. „Изискванията за гъвкавост и ефикасност [...] могат да оправдаят предварителната намеса на административните [...] органи [...], които не отговарят на посочените изисквания във всяко отношение“³¹. Това твърдение предполага, че по принцип материалноправните изисквания по член 6 от ЕКПЧ са приложими и за тези административни процедури, макар може би не толкова стриктно. Същите съображения следва да се приложат съответно и що се отнася до член 47 от Хартата съгласно член 52, параграф 3 от Хартата.

54. Въз основа на предходния анализ не е трудно да се идентифицират основните гаранции, които следва да съпътстват посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура.

55. Следователно, както посочва Комисията, националното право трябва изрично да предостави на митническите органи правомощията да вземат релевантните решения. От само себе си се разбира, че не е достатъчно компетентността на митническите органи да се извежда от това, което може да се определи като тяхна „обичайна“ компетентност. По същия начин се очаква митническите органи, които разполагат с правомощията да вземат въпросните решения, да действат по начин, който гарантира тяхната независимост и безпристрастност. Освен това с оглед правото на защита лицата, адресати на решения, чиито интереси са осезаемо засегнати от тези решения, следва да имат възможност да представят по надлежен начин своето становище относно елементите, на които административният орган възнамерява да основе своето решение³². Следователно на засегнатите лица трябва да бъде дадено правото на изслушване. Наред с това е ясно, че взетото от митническите органи решение трябва да подлежи на съдебен контрол.

56. Съответно предлагам да се отговори, че член 13, параграф 1 от Регламента трябва да се тълкува в смисъл, че допуска възможността държавите членки да оправомощават митнически органи да водят посочената в разпоредбата процедура, при условие че това правомощие е изрично предвидено в националния закон, митническите органи действат по начин, който гарантира тяхната независимост и безпристрастност, зачита се правото на изслушване и се предоставя възможност за съдебен контрол.

2. Втори въпрос

57. С втория въпрос запитващата юрисдикция по същество пита дали е възможно държавите членки да предвидят, че митническите органи могат да започват посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура.

30 — Вж. ЕСПЧ, Решение по дело *Kristiansen и Tuvik AS* с/у Норвегия от 2 май 2013 г., § 51, жалба № 25498/08; ЕСПЧ, Решение по дело *Vrábel и Durgica* с/у Чешката република от 13 септември 2005 г., §§ 5, 38—40, жалба № 65291/01; вж. също ЕСПЧ, Решение по дело *König* с/у Германия от 28 юни 1978 г., §88, серия А, № 27.

31 — ЕСПЧ, Решение по дело *Le Compte, Van Leuven и de Meyere* с/у Белгия от 23 юни 1981 г., § 51, серия А, № 43; ЕСПЧ, Решение по дело *Japosevic* с/у Швеция от 23 юли 2002 г., § 81, *Recueil des arrêts et décisions* 2002-VII.

32 — Решение по дело *Sorgoré*, посочено по-горе, точка 37.

58. Всички участници в производството твърдят, че това е така. Те подчертават, че посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура се урежда от националното право съгласно член 10, първа алинея. Естония и Чешката република посочват, че според член 14, параграф 2 и член 10, втора алинея процедурата може да бъде започната от лице, което не е титуляр на правата, а в действителност и от самите митнически органи и че това тълкуване е съвместимо с целта на Регламента, а именно борбата срещу нарушаването на интелектуалната собственост и закрилата на потребителите от стоки, нарушаващи права върху интелектуалната собственост.

59. От фактите не става ясно дали националните органи са започнали посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура или не. Националните юрисдикции следва да проверят дали това е така.

60. Вярно е наистина, че Съдът е постановил, че Регламентът поверява съществена роля на титуляря: именно той трябва да внесе молба за намеса на митническите органи по член 5 от Регламента, а *ex officio* намеса на митническите органи по член 4, параграф 1 е допустима единствено „за да се даде възможност на титуляря на правата да внесе молба за намеса в съответствие с член 5“. В този контекст Съдът приема, че „за да бъде постановено окончателно решение срещу такива практики от национален орган, който е компетентен да постанови решение по същество, този орган трябва да бъде сезиран от титуляря на правата. Ако такова сезиране липсва, мярката за суспендиране на освобождаването или за задържане на стоките незабавно прекратява действието си [...]“³³. Въпреки че това становище се отнася до Регламент № 3295/94, то е вярно и по отношение на действащия към момента на настъпване на фактите по настоящото дело регламент.

61. Все пак Съдът не е имал намерение да изброява всички възможности за започване на посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура, а в това отношение е посочил най-общия случай.

62. В действителност в член 14, параграф 2, трета алинея от Регламента изрично се посочват положенията, възникващи „[в] случай, че процедурата, предназначена да определи дали е налице нарушение на право върху интелектуалната собственост по смисъла на националното право, е започната не по инициатива на титуляря на чертежа или модела [...]“. Член 10, втора алинея гласи, че правните разпоредби в сила във въпросната държава членка „се прилагат също така и що се отнася до незабавното уведомяване на митническата служба или бюро, визирано в член 9, параграф 1, поради това, че е била започната процедурата, предвидена в член 13, освен ако същата не е била започната от тази служба или това бюро“. Разпоредбата изрично предполага, че предвидената в член 13 процедура може да бъде започната от митническата служба или бюро, визирано в член 9, параграф 1. Това решава въпроса. Не е необходимо да се установява, както предлага запитващата юрисдикция, до каква степен започването от митническите органи на посочената в член 13, параграф 1 от Регламента процедура е необходимо или полезно за закрилата на потребителите.

63. В светлината на посочените съображения и на определено не много ясните обстоятелства по делото е важно да се припомни още веднъж, че член 13, параграф 1 от Регламента налага на митническите органи задължение да освободят стоките или да отменят тяхното задържане, ако условията на този член са изпълнени. Това задължение е следствие от предприетите с Регламента усилия да не се създават спънки пред свободата на законната търговия, като същевременно се възпрепятства пускането на пазара на стоки, нарушаващи правата върху интелектуалната собственост, както е посочено във второ съображение от Регламента. Следователно ако титулярят на правата не започне процедура в рамките на определения срок, процедурата може да бъде започната само от митническите органи, като в резултат на това се

33 — Решение от 14 октомври 1999 г. по дело Adidas (C-223/98, Recueil, стр. I-7081, точка 26).

възпрепятства освобождаването на стоките, при условие, че митническите органи вземат официално решение за започване на процедурата. По-конкретно, изявлението на титуляря на правата, че внасянето на въпросните стоки нарушава неговите права върху интелектуалната собственост само по себе си не е достатъчно, за да обоснове отхвърляне на искането за освобождаване на стоките. Разбира се, националните юрисдикции следва да преценят релевантните обстоятелства.

64. Предвид гореизложеното предлагам на втория въпрос да се отговори, че член 13, параграф 1 от Регламента трябва да се тълкува в смисъл, че допуска държавите членки да предвидят възможността и самите митнически органи официално да започват посочената в разпоредбата процедура.

V – Заключение

65. Предвид гореизложените съображения предлагам Съдът да отговори на въпросите, отправени от Riigikohus, по следния начин:

- Член 13, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1383/2003 на Съвета от 22 юли 2003 г. относно намесата на митническите органи по отношение на стоки, за които се подозира, че нарушават някои права върху интелектуалната собственост, както и относно мерките, които следва да се вземат по отношение на стоки, нарушаващи някои права върху интелектуалната собственост, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска възможността държавите членки да оправомощават митническите органи да водят посочената в разпоредбата процедура, при условие че това правомощие е изрично предвидено в националния закон, митническите органи действат по начин, който гарантира тяхната независимост и безпристрастност, зачита се правото на изслушване и се предоставя възможност за съдебен контрол.
- Член 13, параграф 1 от Регламент № 1383/2003 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска държавите членки да предвиждат възможността и самите митнически органи официално да започват посочената в разпоредбата процедура.